EVROPSKÝ PARLAMENT 2009 - 2014

Dokument ze zasedání

16. 3. 2011 B7-0199/11

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 110 odst. 2 jednacího řádu

o přezkumu evropské politiky sousedství – jižním rozměru

Mário David
za Výbor pro zahraniční věci

B7-0199/11

Usnesení Evropského parlamentu o přezkumu evropské politiky sousedství – jižním rozměru

Evropský parlament,

– s ohledem na vývoj evropské politiky sousedství (EPS) od roku 2004, a zejména na zprávy Komise o pokroku při uskutečňování této politiky,

– s ohledem na akční plány, které společně přijaly Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, palestinská samospráva a Tunisko,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. března 2003 o rozšířené Evropě – sousedství: novém rámci pro vztahy s našimi východními a jižními sousedy[1], ze dne 12. května 2004 o strategickém dokumentu k evropské politice sousedství[2], ze dne 4. prosince 2006 o posílení evropské politiky sousedství[3], ze dne 5. prosince 2007 o intenzivní evropské politice sousedství[4] a ze dne 12. května 2010 o hodnocení evropské politiky sousedství[5],

– s ohledem na společné sdělení Komise a vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku o partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu se zeměmi jižního Středomoří ze dne 8. března 2011[6],

– s ohledem na závěry Rady pro zahraniční věci k evropské politice sousedství ze dne 26. července 2010,

– s ohledem na svá předchozí usnesení ze dne 19. ledna 2006 o evropské politice sousedství[7], ze dne 16. července 2006 o evropském nástroji sousedství a partnerství[8], ze dne 15. listopadu 2007 o posílení evropské politiky sousedství[9] a ze dne 19. února 2009 o barcelonském procesu: Unii pro Středomoří[10], ze dne 19. února 2009 o revizi evropského nástroje sousedství a partnerství[11], ze dne 20. května 2010 o Unii pro Středomoří[12] a ze dne 9. září 2010 o stavu Jordánu a zejména oblasti jeho dolního toku[13],

– s ohledem na svá usnesení ze dne 3. února 2001 o situaci v Tunisku[14], ze dne 17. února

---

[1] KOM(2003) 0104.
[2] KOM(2004)0373.
[3] KOM(2006) 0726.
[4] KOM(2007) 0774.
[5] KOM(2010)0207.
[6] KOM(2011)0200.
[7] Úř. věst. L 287 E, 24. 11. 2006, s. 312.
[8] Úř. věst. L 303 E, 13.12.2006, s. 760.
[9] Úř. věst. L 282 E, 6. 11. 2008, s. 443.
[10] Úř. věst. L 76 E, 25. 3. 2010, s. 76.
[11] Úř. věst. L 76 E, 25. 3. 2010, s. 83.
[12] Přijaté texty, P7_TA(2010)0192.
[13] Přijaté texty, P7_TA-PROV(2010)0314.
[14] P7_TA-PROV(2011)0038.

2011 o situaci v Egyptě[1] a ze dne 10. března 2011 o zemích jižního sousedství, zejména Libye, včetně humanitárních aspektů[2] ,

– s ohledem na závěry zasedání Rady přidružení mezi EU a Marokem ze dne 13. října 2008, které Maroku udělily rozšířený status,

– s ohledem na závěry zasedání Rady přidružení mezi EU a Jordánskem ze dne 26. října 2010, které Jordánsku udělily rozšířený status,

– s ohledem na schválení sdělení „Barcelonský proces: Unie pro Středomoří“ na zasedání Evropské rady v Bruselu dne 13. a 14. března 2008,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. května 2008 „Barcelonský proces: Unie pro Středomoří“[3] ,

– s ohledem na závěrečné prohlášení vydané na schůzi ministrů zahraničních věcí Unie pro Středomoří, která se konala dne 3. a 4. listopadu 2008 v Marseille,

– s ohledem na prohlášení pařížského summitu pro Středomoří, který se konal v Paříži dne 13. července 2008,

– s ohledem na barcelonské prohlášení, jímž se zřizuje evropsko-středomořské partnerství a které bylo přijato na evropsko-středomořské konferenci ministrů zahraničních věcí, jež se konala ve dnech 27. a 28. listopadu 1995,

– s ohledem na prohlášení předsednictva Parlamentního shromáždění Unie pro Středomoří ze zasedání v Paříži (12. července 2008), Káhiře (20. listopadu 2009), Rabatu (22. ledna 2010), Palermu (18. června 2010) a Římě (12. listopadu 2010),

– s ohledem na doporučení Evropsko-středomořského parlamentního shromáždění přijaté v Ammánu dne 13. října 2008 a předané na první schůzce ministrů zahraničních věcí Barcelonského procesu: Unii pro Středomoří,

– s ohledem na doporučení výborů Parlamentního shromáždění Unie pro Středomoří přijatá na šestém plenárním zasedání v Ammánu ve dnech 13. a 14. března 2010,

– s ohledem na závěry zahajující schůze Evropsko-středomořského shromáždění zástupců regionů a měst (ARLEM), která se konala dne 21. ledna 2010 v Barceloně,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1638/2006 ze dne 24. října 2006 o obecných ustanoveních o zřízení evropského nástroje sousedství a partnerství (ENPI)[4],

– s ohledem na svá doporučení Radě k probíhajícím jednáním o rámcové dohodě mezi EU

[1] P7_TA-PROV(2011)0064.
[2] P7_TA-PROV(2011)0095.
[3] KOM(2008)0319.
[4] Úř. věst. L 310, 9. 11. 2066, s. 1.

a Libyí ze dne 13. prosince 2010,

– s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu

A. vzhledem k tomu, že dodržování a podpora demokracie a lidských práv, a konkrétně práv žen, právní stát, posilování bezpečnosti, demokratická stabilita, prosperita, spravedlivé rozdělení příjmů, bohatství a šancí ve společnosti, a tudíž i boj proti korupci a podpora řádné správy věcí veřejných jsou základními principy a cíli Evropské unie a musejí představovat společně sdílené hodnoty s partnerskými zeměmi evropské politiky sousedství a stát se klíčovými cíli této politiky,

B. vzhledem k tomu, že revize evropské politiky sousedství by měla vzít v úvahu demonstrace v několika zemích v jižním sousedství EU požadující svobodu, demokracii a reformy, jelikož prokázaly, že si lidé v tomto regionu velmi přejí skutečné změny a lepší životní podmínky,

C. vzhledem k tomu, že občanské nepokoje, které jsou velkou měrou motivované nestejnoměrným rozdělením bohatství, nerovnoměrným hospodářským růstem a nedostatečnými svobodami a vyjadřují obecnou nespokojenost obyvatelstva s vládnoucími režimy, se rozšířily po celém regionu,

D. vzhledem k tomu, že události v Tunisku, Egyptě a Libyi vyžadují, aby EU učinila v evropské politice sousedství náležité změny, a účinně tak podpořila proces politických, hospodářských a sociálních reforem,

E. vzhledem k tomu, že od zahájení evropské politiky sousedství v roce 2004 se tato politika ukázala být neúčinná při naplňování svých cílů v oblasti lidských práv a demokracie a nebyla schopna prosadit nezbytné politické, sociální a institucionální reformy; vzhledem k tomu, že EU ve svých vztazích s tímto regionem zanedbala dialog s občanskou společností a demokratickými silami v jižním Středomoří, vzhledem k tomu, že nedostatky a problémy nadále přetrvávají, je třeba se nyní zaměřit na provádění a snažit se spolupracovat s partnery, kteří skutečně reprezentují občanskou společnost, a rozhodujícími institucemi klíčovými pro budování demokracie a využít přitom jasně definované akční priority, zřetelná hodnotící kritéria a rozlišovat na základě výkonnosti a dosažených výsledků,

F. vzhledem k tomu, že EU musí lépe definovat strategické cíle a priority svého partnerství s východními a jižními sousedy a měla by přikládat odpovídající váhu příslušným tématům svého politického programu a rozpočtového plánování,

G. vzhledem k tomu, že evropská politika sousedství by měla zahrnovat ambicióznější a účinnější nástroje na povzbuzení a podporu politických, hospodářských a sociálních reforem v sousedství EU,

H. vzhledem k tomu, že Lisabonská smlouva vytvořila podmínky pro zlepšení efektivity a provázanosti politik a fungování EU, a to především v oblasti vnějších vztahů v důsledku vytvoření funkce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku / místopředsedy Komise a Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ), a vzhledem k tomu, že vysoký představitel / místopředseda Komise by měl zajistit, aby byl hlas EU

slyšet na mezinárodní scéně,

I. vzhledem k tomu, že články 3 a 21 Smlouvy o Evropské unii dále rozvíjí cíle zahraniční politiky Unie a staví podporu lidských práv – zejména univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a základních svobod – do středu zájmu vnější činnosti Unie,

J. vzhledem k tomu, že podle článku 8 Smlouvy o Evropské unii musí Unie se zeměmi ve svém sousedství rozvíjet zvláštní vztahy s cílem vytvořit prostor prosperity a dobrých sousedských vztahů založený na hodnotách Unie a vyznačující se úzkými a mírovými vztahy spočívajícími ve spolupráci,

K. vzhledem k tomu, že nevyřešené konflikty a porušování mezinárodních právních předpisů v oblasti lidských práv brání završení evropské politiky sousedství a narušují hospodářský, sociální a politický rozvoj i regionální spolupráci, stabilitu a bezpečnost,

L. vzhledem k tomu, že snaha o krátkodobou stabilitu vztahů EU s jejími jižními sousedy byla v uplynulých letech často upřednostňována na úkor hodnot demokracie, sociální spravedlnosti a lidských práv,

M. vzhledem k tomu, že EU by měla uplatňovat přístup vycházející zdola tím, že silněji podpoří budování institucí, občanskou společnost a vůli zahájit procesy demokratizace, zejména pokud jde o účast žen a socioekonomický rozvoj, což jsou nezbytné předpoklady pro dlouhodobou stabilizaci,

N. vzhledem k tomu, že dodržování lidských práv a zejména práv žen, demokracie a právního státu, včetně boje proti mučení, krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení i odpor k trestu smrti jsou základními principy EU,

O. vzhledem k tomu, že Unie pro Středomoří je v současné době pozastavena, zejména po odložení druhého summitu hlav států nebo předsedů vlád a ministerských schůzek na neurčito a po rezignaci jejího generálního tajemníka; vzhledem k tomu, že regionální kontext, v němž se Unie pro Středomoří utváří, je poznamenán spory o území, politickými krizemi a rostoucím sociálním napětím a byl postižen lidovými revoltami v Tunisku, Egyptě a dalších středomořských a blízkovýchodních zemích, což ve výsledku zpomaluje fungování orgánů Unie pro Středomoří i zahájení hlavních projektů regionální integrace, které stanovily hlavy států a předsedové vlád Unie pro Středomoří na summitu v Paříži v červenci 2008 a ministři zahraničí Unie pro Středomoří na summitu v Marseille, který se konal ve dnech 3. a 4. listopadu 2008; vzhledem k tomu, že se ukázalo, že Unie pro Středomoří, která měla podpořit politiku EU v tomto regionu, není schopna zmírnit vzrůstající nedůvěru a plnit základní potřeby dotyčného obyvatelstva,

P. vzhledem k příležitosti, kterou nabízí zřízení Unie pro Středomoří v oblasti posílení komplementarity mezi dvoustrannými politikami na jedné straně a regionálními politikami na straně druhé s cílem efektivněji dosáhnout cílů evropsko-středomořské spolupráce,

Q. vzhledem k tomu, že globální aktéři, zejména státy skupiny BRIC, dále posilují svou hospodářskou přítomnost a politický vliv v oblasti jižního sousedství EU,

R. vzhledem k tomu, že dopady politické, hospodářské, společenské a finanční krize ještě prohloubily stávající politické, hospodářské a sociální problémy, kterým čelí jižní země, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, vzhledem k tomu, že dodatečným problémem jižních sousedů EU jsou náklady na reformy související se souladem s acquis a na přizpůsobování postupně se prohlubujícím hospodářským a společenským vztahům, vzhledem k tomu, že v některých zemích tyto faktory velkou měrou přispěly k občanským nepokojům a požadavkům na demokratizaci a reformy,

S. vzhledem k tomu, že otázka hospodaření s vodou, a zejména spravedlivého přidělování vody v souladu s potřebami všech lidí žijících v tomto regionu, je pro trvalý mír a stabilitu na Blízkém východě nanejvýš významná,

T. vzhledem k tomu, že demografické trendy naznačují, že zatímco v členských státech EU zůstane v příštích dvaceti letech počet obyvatel stabilní, avšak obyvatelstvo bude stárnout, jižní země evropské politiky sousedství zaznamenají nárůst počtu obyvatel, a to zejména obyvatel v produktivním věku; vzhledem k tomu, že hospodářský růst a tvorba pracovních míst v těchto zemích možná nebudou stačit očekávanému nárůstu počtu obyvatel, zejména proto, že některé země se již nyní potýkají s velmi vysokou mírou nezaměstnanosti, která je ještě vyšší mezi mladými lidmi,

U. vzhledem k tomu, že korupce je v jižních zemích evropské politiky sousedství nadále závažným problémem, který zasahuje široké společenské vrstvy i státní orgány,

V. vzhledem k tomu, že evropský nástroj sousedství a partnerství přispěl ke zjednodušení financování evropské politiky sousedství; vzhledem k tomu, že vývoj nástroje, který stávající nástroj nahradí, by měl odrážet nedávný vývoj v regionu, a zejména oprávněné demokratické aspirace obyvatelstva, závěry strategického přezkumu evropské politiky sousedství a měl by být založen na konzultacích se všemi zúčastněnými stranami a zejména s místními subjekty,

Přezkum evropské politiky sousedství – obecné poznámky

1. znovu opakuje hodnoty, zásady a závazky, na nichž je evropská politika sousedství založena, mezi něž patří demokracie, právní stát, dodržování lidských práv a základních svobod a dodržování práv žen, řádná správa věcí veřejných, tržní hospodářství a udržitelný rozvoj, a znovu opakuje skutečnost, že se evropská politika sousedství stala účinným rámcem pro prohlubování a posilování vztahů s našimi nejbližšími partnery, čímž posiluje a podporuje jejich politické, sociální a hospodářské reformy s cílem budovat a konsolidovat demokracii, pokrok a sociální a hospodářské příležitosti pro všechny; zdůrazňuje význam dodržování zásad společné a sdílené odpovědnosti při navrhování programů evropské politiky sousedství a jejich provádění; domnívá se, že evropská politika sousedství, která byla zahájena v roce 2004 jakožto jednotný politický rámec, poskytla prostřednictvím rozlišování podle výkonnosti a pomoci přizpůsobené místním podmínkám hmatatelné přínosy partnerům EPS i EU;

2. připomíná, z pohledu nynějších událostí v jižním Středomoří, zejména v Tunisku a Egyptě, selhání evropské politiky sousedství při podpoře a ochraně lidských práv ve třetích zemích; naléhá na EU, aby se z těchto událostí poučila, přezkoumala svou politiku podpory demokracie a lidských práv a vytvořila prováděcí mechanismus pro doložku o

lidských právech, která je součástí všech dohod se třetími zeměmi; trvá na tom, že přezkum evropské politiky sousedství musí upřednostňovat kritéria týkající se nezávislosti soudnictví, respektování základních svobod, plurality, svobody tisku a boje proti korupci; požaduje její lepší koordinaci s ostatními politikami Unie uplatňovanými vůči těmto zemím;

3. vyzývá EU, aby rozhodně podpořila proces politických a hospodářských reforem v regionu a využila přitom všech stávajících nástrojů v rámci evropské politiky sousedství a aby v případě potřeby přijala nové nástroje s cílem co možná nejúčinněji podpořit proces demokratické přeměny s důrazem na respektování základních svobod, řádnou správu věcí veřejných, nezávislost soudnictví a boj proti korupci, a reagovala tak na potřeby a očekávání obyvatelstva zemí jižního sousedství;

4. zdůrazňuje, že ve víceletém finančním rámci (VFR) po roce 2013 bude třeba navýšit finanční prostředky vyčleněné na evropskou politiku sousedství a s ohledem na nedávné události upřednostnit zejména jižní rozměr ESP; domnívá se, že nový VFR by měl zohlednit zvláštní charakteristiku a potřeby každé země;

5. zdůrazňuje, že sousedním zemím EU je třeba předložit konkrétní nabídku na užší politické partnerství a hospodářskou integraci založenou na zásadách otevřenosti, sdílené odpovědnosti a podmíněnosti; vyzývá k tomu, aby tato nabídka byla přizpůsobena různým potřebám konkrétních zemí a regionů tak, aby nejrozvinutější partneři získali rychlejší přístup ke standardům a hodnotám EU;

6. vyzývá ke zvýšenému zaměření na spolupráci s organizacemi občanské společnosti, neboť ty byly hlavní hybnou silou lidových revolt v celém regionu;

7. zdůrazňuje nezbytnost poskytovat na spolupráci se sousedními zeměmi odpovídající množství finančních prostředků EU a opět připomíná hodnotu evropského nástroje sousedství a partnerství jako hlavního finančního nástroje evropské politiky sousedství, která by se měla vyvíjet tak, aby pružněji reagovala na různé potřeby sousedních zemí a regionů, zaručila přímé spojení mezi politickými cíli evropské politiky sousedství a plány evropského nástroje sousedství a partnerství a odrážela rysy budoucí evropské politiky sousedství založené na výkonu; zdůrazňuje však potřebu poskytovat lépe cílenou pomoc, zaměřenou zejména na občanskou společnost a místní společenství v souladu s přístupem vycházejícím zdola; zdůrazňuje hodnotu procesů sledování, řízení a provádění různých programů evropského nástroje sousedství a partnerství;

8. zdůrazňuje, že strategický přezkum evropské politiky sousedství by měl skutečně řešit nedostatky politiky a prosazovat rostoucí politické odhodlání všech partnerů a zároveň více rozlišovat na základě výkonu a jasně stanovených hodnotících kritérií; vyzývá k tomu, aby se přezkum také podrobně zabýval naléhavou potřebou rozvíjet multilaterální rozměr ve snaze navázat posílený, dlouhodobý a významný politický dialog s partnerskými zeměmi;

9. za zvlášť významné považuje průběžné hodnocení nejen výsledků, jichž bylo dosud prostřednictvím prováděných programů dosaženo, ale také přiměřenosti zdrojů použitých v rámci partnerství; domnívá se, že tento postup umožní v budoucnu napravit nedostatky a chybné volby;

10. vyzývá Radu a Komisi, aby provedly přezkum evropské politiky sousedství pro jižní sousedy s cílem poskytnout potřebné prostředky a podporu pro přechod ke skutečné demokracii a položit základ pro hluboké politické, sociální a institucionální reformy; trvá na tom, že přezkum politiky sousedství musí upřednostňovat kritéria související s nezávislostí soudnictví, respektováním základních svobod, včetně svobody médií, a s bojem proti korupci;

11. uznává a zdůrazňuje rozdíl mezi „evropskými sousedy“ – zeměmi, jež mohou po splnění kodaňských kritérií formálně přistoupit k EU, a „sousedy Evropy“ – státy, jež vzhledem ke své zeměpisné poloze k EU přistoupit nemohou;

12. zastává názor, že je proto nesmírně důležité a naléhavé znovu promyslet a přepracovat strategii EU vůči Středozemí a že by tato nová strategie měla zlepšit politický dialog a podporu všech demokratických a společenských sil, včetně subjektů občanské společnosti; vyzývá v této souvislosti Radu, aby definovala soubor politických kritérií, které musí země, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, splnit, aby získaly tzv. rozšířený status;

13. zdůrazňuje, že je nutné ocenit a využít změny, jež přinesla Lisabonská smlouva, zejména silnější úlohu vysokého představitele / místopředsedy Komise, vytvoření Evropské služby pro vnější činnost a nové pravomoci Parlamentu, k tomu, aby zahraniční politika EU byla soudržnější a aby se zvýšila efektivita a legitimita jejího vnějšího rozměru a aktivit; domnívá se, že EU bude schopna rozvíjet důvěryhodnou a účinnou politiku vůči svým středomořským partnerům jen v případě, že se Rada a Komise budou schopny poučit z minulých i současných událostí a provést důkladnou a komplexní analýzu nedostatků stávající evropské politiky sousedství;

14. podtrhuje význam partnerství mezi EU a jižními sousedními zeměmi a zdůrazňuje, že tato úzká spolupráce je v zájmu obou stran;

15. domnívá se, že EU by se měla poučit z nedávných událostí v oblasti jižního sousedství a že evropská politika sousedství by měla být v této souvislosti přezkoumána s cílem vytvořit partnerství se společenstvími, nejen se státy;

Jižní rozměr

16. zdůrazňuje význam zřízení pracovní skupiny, do níž by se zapojil Parlament, v reakci na výzvy ke sledování procesů přechodu k demokracii uskutečňovaných aktéry zasazujícími se o demokratické změny, zejména pokud jde o svobodné a demokratické volby a budování institucí, včetně nezávislého soudnictví;

17. ve světle nedávných událostí v regionu rozhodně podporuje legitimní demokratické aspirace vyjádřené lidmi v několika zemích jižního sousedství EU a vyzývá orgány v těchto zemích, aby co nejrychleji umožnily pokojný přechod ke skutečné demokracii; zdůrazňuje, že strategický přezkum evropské politiky sousedství musí tento vývoj plně zohledňovat a odrážet;

18. v této souvislosti vyzývá EU, aby výrazně podpořila demokratickou přeměnu v oblasti jižního sousedství ve spolupráci s dotyčnými společenstvími prostřednictvím mobilizace,

přezkumu a přizpůsobení stávajících nástrojů určených na podporu politických, hospodářských a společenských reforem; vyzývá zejména Komisi, aby co nejrychleji přezkoumala národní indikativní programy Tuniska a Egypta na období 2011–2013 a zohlednila přitom nové naléhavé potřeby těchto partnerů, pokud jde o budování demokracie;

19. zdůrazňuje význam urychlení politického dialogu s jižními sousedy EU; opětovně zdůrazňuje, že hlavními prvky tohoto dialogu jsou posilování demokracie, právní stát, řádná správa věcí veřejných, boj proti korupci a dodržování lidských práv a základních svobod; v tomto ohledu podtrhuje význam respektování svobody svědomí, náboženského vyznání a myšlení, svobody projevu, svobody tisku a médií, svobody sdružování, práv žen a rovnosti pohlaví, ochrany menšin a boje proti diskriminaci založené na sexuální orientaci;

20. konstatuje, že některým partnerským zemím již byl udělen rozšířený status nebo se o jeho udělení v současnosti jedná; zdůrazňuje, že je důležité zaujmout k této diferenciaci transparentnější a důslednější přístup, aby tak vznikl zásadní proces přinášející výsledky, a stanovit jasná hodnotící měřítka určující, která kritéria musí být splněna, má-li být určité zemi udělen rozšířený status, aby nedocházelo k uplatňování dvojích norem;

21. zdůrazňuje, že je třeba přizpůsobit kodaňská kritéria požadavkům spojeným s udělováním rozšířeného statusu; vyzývá Komisi, aby zajistila, že v případě, že třetí země tato kritéria splní, bude jim rozšířený status udělen;

22. zdůrazňuje, že boj proti korupci, zejména v soudnictví a u policie, by měl být pro EU při rozvíjení vztahů s jižními partnery nejvyšší prioritou;

23. trvá na tom, aby byl konzultován ve všech fázích udělování rozšířeného statusu partnerským zemím a při přípravě akčních plánů evropské politiky sousedství, aby tak mohl naplnit svou novou úlohu podle Lisabonské smlouvy; žádá Radu a ESVČ, aby Parlament zapojily do procesu rozhodování o rozšířeném statusu tím, že vytvoří jasný mechanismus konzultací, který se použije ve všech fázích jednání, i při rozhodování o kritériích, která je třeba splňovat, a stanovování priorit a pokynů tvořících součást akčních plánů;

24. zdůrazňuje, že účinné partnerství mezi EU a jejími jižními sousedy může být založeno pouze na součinnosti mezi vzájemně propojenými dvoustrannými a mnohostrannými rozměry tohoto procesu spolupráce, a lituje proto skutečnosti, že evropská politika sousedství dostatečně nezohledňuje potřebu posílit mnohostranný rozměr;

25. vzdává hold odvaze lidí v Tunisku, Egyptě a Libyi, kteří povstali, aby požadovali demokracii a svobodu, a vyzývá všechny orgány EU, aby procesu demokratické přeměny v těchto zemích poskytly plnou podporu;

26. vyjadřuje politování nad ztrátou lidských životů v průběhu pokojných povstání v Tunisku a Egyptě a vyzývá orgány, aby tyto incidenty řádně vyšetřily a postavily odpovědné osoby před soud;

27. je přesvědčen, že izraelsko-palestinský konflikt je zdrojem politického napětí na Blízkém

východě a v oblasti Středomoří vůbec;

28. žádá vysokou představitelku / místopředsedkyni Komise, aby se aktivně podílela na řešení konfliktů a budování důvěry v tomto regionu a aby zajistila, že EU nebude pouhým plátcem, ale bude hrát také aktivní úlohu, zejména pokud jde o ústřední mírový proces na Blízkém východě a konflikt v Západní Sahaře; domnívá se, že vyřešení konfliktů je klíčové pro politický, hospodářský a sociální rozvoj v regionu i pro pokrok regionálního rozměru evropské politiky sousedství a její multilaterální formy spolupráce, jako je Unie pro Středomoří; konstatuje, že nalezení komplexního řešení různých konfliktů v jižním sousedství EU a zejména arabsko-izraelského konfliktu, jež bude v souladu s mezinárodním právem, je pro plný úspěch evropské politiky sousedství zásadní;

29. je přesvědčen, že mezikulturní dialog ve středomořském regionu je mimořádně důležitý pro posílení vzájemného porozumění, solidarity a tolerance a pro zlepšení životních podmínek místního obyvatelstva; očekává, že při přezkumu bude zvážen rozvoj nástrojů určených k tomuto účelu;

30. je hluboce znepokojen neustálým odkládáním druhého summitu hlav států a předsedů vlád Unie pro Středomoří, jakož i ministerských schůzek Unie pro Středomoří na neurčito, což vysílá negativní signál obyvatelům a orgánům v tomto regionu; domnívá se, že rezignace generálního tajemníka podtrhuje potřebu vyjasnit povahu postupů a institucí Unie pro Středomoří; připomíná, že politické napětí a regionální konflikty ve středomořském regionu by neměly bránit konkrétnímu pokroku na cestě k odvětvové a mnohostranné spolupráci a že pouze úspěšným provedením hlavních projektů v oblasti integrace a otevřeným politickým dialogem může Unie pro Středomoří přispět k vytvoření atmosféry důvěry, která povede k dosažení společných cílů v oblasti spravedlnosti a bezpečnosti v duchu solidarity a míru;

31. vyjadřuje politování nad nedostatečným objemem prostředků vyčleněných pro Unii pro Středomoří a nad velmi slabým odhodláním členských států na obou březích Středozemního moře; lituje, že EU má ke středomořské politice nerozhodný postoj, a vyzývá EU ke stanovení dlouhodobé strategické vize pro rozvoj a stabilizaci regionu; trvá na tom, že z evropsko-středomořského procesu integrace je zapotřebí učinit politickou prioritu evropské agendy;

32. je přesvědčen, že Unii pro Středomoří je třeba oživit, a zohlednit tak nový vývoj v této oblasti; domnívá se, že tato nová Unie pro Středomoří by měla podporovat zdravý hospodářský, společenský a demokratický vývoj a vytvořit silnou společnou základnu pro úzké vztahy mezi EU a jejími jižními sousedy; domnívá se, že toto nové společenství by rovněž otevřelo nové vyhlídky na udržitelný mír na Blízkém východě, který by byl v jednotlivých společenstvích v regionu skutečně zakotven a nezávisel by jen na křehké politické vůli místních autoritářských vůdců;

33. konstatuje, že přezkum by se měl zabývat tím, že Unie pro Středomoří nenaplnila očekávání, zhodnotit budoucí výzvy a zvážit nové způsoby, jak posílit dvoustranné nástroje v rámci evropské politiky sousedství; v tomto ohledu se domnívá, že pro oblasti, kde může být dosaženo hmatatelného pokroku, by mělo být vyčleněno více prostředků;

34. je znepokojen nedostatkem pokroku při budování evropsko-středomořské zóny volného

obchodu; žádá, aby byla vedena koordinovaná jednání, jakmile budou splněny požadavky na skutečné a komplexní oblasti volného obchodu, jež by měly tvořit základ evropsko-středomořské zóny volného obchodu, s řádným ohledem na socioekonomickou situaci každé z partnerských zemí a za předpokladu, že společenský a environmentální dopad těchto dohod bude v dostatečném předstihu plně posouzen; lituje, že jednotlivé subjekty neučinily žádný skutečný pokrok při vytváření nezbytných podmínek; vybízí rovněž k rozvoji dvoustranné i mnohostranné hospodářské spolupráce jih-jih, která by občanům zapojených zemí přinesla hmatatelné výhody a zlepšila politické klima v regionu;

35. zdůrazňuje, že je nezbytné zaměřit se v každé dotčené zemi na nejdůležitější konkrétní záležitosti, opakuje však, že politika sousedství se musí obzvláště zaměřovat na socioekonomickou situaci, zejména mladších generací;

36. domnívá se, že posílená spolupráce na nižší než regionální úrovni mezi členskými státy a zeměmi, na něž se vztahuje evropská politika sousedství a které sdílejí určité specifické zájmy, hodnoty a obavy, by mohla vnést pozitivní dynamiku do celé středomořské oblasti; povzbuzuje členské státy, aby prozkoumaly potenciál, který skýtá proměnná geometrie jako model spolupráce, a zdůrazňuje, že budoucí evropská politika sousedství by měla usnadnit a podporovat tento přístup zejména prostřednictvím svého rozpočtu pro regiony;

37. domnívá se, že v rámci politiky jižního sousedství je třeba se zaměřit na problém nezákonného přistěhovalectví; vyzývá Radu a Komisi, aby sledovaly provádění dohod se všemi jižními sousedními zeměmi a stávající dvoustranné dohody mezi členskými státy EU a všemi regionálními subjekty, pokud jde o problematiku přistěhovalectví, a zejména zpětného přebírání osob;

38. lituje asymetrického přístupu EU vůči jejím východním a jižním sousedům v oblasti mobility a vízové politiky; v případě mobility vyzývá o uvolnění vízových postupů pro jižní země, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, – zejména pro studenty, výzkumníky a obchodníky – a k přijetí evropsko-středomořského partnerství pro mobilitu; zdůrazňuje významnou úlohu, kterou mají některé země evropské politiky sousedství při řízení migračních toků; zdůrazňuje, že spolupráce na řízení migračních toků musí být plně v souladu s hodnotami EU a mezinárodními právními závazky; trvá na tom, aby se dohody o zpětném přebírání osob s partnerskými zeměmi týkaly pouze nelegálních přistěhovalců, tedy nikoli osob, které se prohlásí za žadatele o azyl, uprchlíky či osoby potřebující ochranu, a připomíná, že zásada nenavracení se vztahuje na všechny osoby, kterým hrozí trest smrti, nelidské zacházení nebo mučení; vyzývá k užší spolupráci s cílem zastavit obchod s lidmi a zlepšit podmínky, v nichž migrující pracovníci žijí, jak v EU, tak v jižních zemích, na něž se vztahuje evropská politika sousedství;

39. vyzývá vysokou představitelku / místopředsedkyni Komise, ESVČ a Komisi, aby se při svých jednáních s jižními sousedy EU, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, zaměřovaly zejména na politické priority EU, jako je zrušení trestu smrti, dodržování lidských práv, včetně lidských práv žen, a dodržování základních práv, včetně svobody svědomí a náboženského vyznání, svobody sdružování a médií, dodržování právního státu, nezávislost soudnictví, boj proti mučení, krutému a nelidskému zacházení, boj proti

beztrestnosti i ratifikace několika nástrojů mezinárodního práva, včetně Římského statutu Mezinárodního trestního soudu a Úmluvy z roku 1951 o právním postavení uprchlíků;

40. v souvislosti s přezkumem dohod s jižními zeměmi, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, vyzývá k tomu, aby byla v dotčených zemích opětovně věnována pozornost plnému dodržování práva na svobodu náboženského vyznání, zejména v případě všech náboženských menšin; zdůrazňuje, že právo na svobodu náboženského vyznání zahrnuje svobodu projevovat své náboženské vyznání, sám nebo společně s jinými, veřejně nebo soukromě, bohoslužbou, vyučováním, prováděním a dodržováním náboženských úkonů a že tato svoboda by měla rovněž zahrnovat právo konvertovat k jinému náboženství;

41. zdůrazňuje, že smluvní vztahy EU se všemi zeměmi, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, zahrnují ustanovení o pravidelném konání fóra, na kterém se v podobě podvýborů pro lidská práva projednávají otázky týkající se lidských práv; vyzývá ESVČ, aby tato ustanovení plně využívala a zapojovala stávající podvýbory do všech jednání, a nutila je tak, aby byly účinnější a více zaměřené na výsledky, a aby zajišťovala účast organizací občanské společnosti a obhájců lidských práv; doporučuje, aby status neformální pracovní skupiny pro lidská práva EU-Izrael byl povýšen na běžný podvýbor; vyzývá ESVČ, aby se také účastnila strukturované spolupráce mezi pracovní skupinou COHOM a podvýborem Parlamentu pro lidská práva;

42. vyzývá vysokou komisařku / místopředsedkyni Komise, ESVČ a Komisi, aby aktivně podporovaly a chránily svobodu slova a přístup k informacím, včetně informací na internetu;

43. vyzývá vysokou představitelku / místopředsedkyni Komise, ESVČ a Komisi, aby posílily úlohu organizací občanské společnosti, zejména organizací na ochranu lidských práv a ženských organizací, při kontrole politiky a plánování a provádění pomoci prostřednictvím nástroje určeného k budování kapacit; v tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba posílit postavení žen, a vyzývá ESVČ a Komisi, aby prováděly systematickou analýzu genderového dopadu svých projektů a programů a zasazovaly se o to, aby práva žen a rovnost pohlaví byla zohledňována při revizích ústav, trestních zákoníků, rodinného práva a dalších oblastí občanského práva i v dialozích o lidských právech vedených s partnerskými zeměmi, na něž se vztahuje evropská politika sousedství; trvá na tom, aby vysoká představitelka / místopředsedkyně Komise, ESVČ a Komise neposilovaly vztahy mezi EU a třetími zeměmi, jestliže dotčené země dostatečně nezapojují organizace občanské společnosti do svých politik; konstatuje, že organizace občanské společnosti jsou nejvěrnějšími a nejmocnějšími spojenci EU při propagaci demokratických hodnot, řádné správy věcí veřejných a lidských práv v partnerských zemích; vyzývá k většímu zapojení regionálních a místních orgánů, profesních organizací a sociálních partnerů do spolupráce EU s jižními sousedy; vyzývá Radu a Komisi, aby v tomto směru dále posílily a zefektivnily využívání evropského nástroje pro demokracii a lidská práva;

44. zdůrazňuje, že je třeba zohledňovat rovnost žen a mužů a podporovat konkrétní kroky s cílem dosáhnout efektivního a systematického přístupu založeného na rovnosti pohlaví v zemích, na něž se vztahuje evropská politika sousedství; naléhá na vlády a občanskou společnost, aby zvýšily sociální začlenění žen, bojovaly proti negramotnosti žen a podporovaly jejich zaměstnanost, aby tak zajistily účelnou přítomnost žen na všech

úrovních;

45. zdůrazňuje význam strukturované spolupráce v oblasti vysokoškolského vzdělávání a výzkumu, která podpoří vzájemné uznávání kvalifikací a vzdělávacích systémů s cílem zvýšit zejména mobilitu studentů, vědců a učitelů, která se bude opírat o opatření pro boj proti „odlivu mozků“; vítá v této souvislosti pomoc poskytovanou v rámci programu Tempus pro vysokoškolské vzdělávání a výměny pořádané v rámci akce 2 programu ERASMUS Mundus i vytvoření Evropsko-středomořské univerzity (EMUNI), která by měla zahrnovat evropsko-středomořskou síť univerzit z obou pobřeží;

46. zdůrazňuje významnou úlohu místních orgánů v demokratickém rozvoji našich partnerských zemí a podporuje rozšiřování partnerských programů mezi místními orgány EU a orgány partnerských zemí;

47. zdůrazňuje význam odborů a sociálního dialogu jako součásti demokratického rozvoje jižních partnerů; podněcuje tyto země, aby posilovaly pracovní a odborová práva; poukazuje na to, jak důležitou úlohu může mít sociální dialog při řešení socioekonomických problémů v regionu;

48. trvá na tom, že je důležité propojit investice, odbornou přípravu, výzkum a inovace a věnovat zvláštní pozornost odborné přípravě přizpůsobené potřebám trhu s cílem řešit socioekonomické problémy v tomto regionu; zejména vyzývá, aby byla věnována zvláštní pozornost ženám a znevýhodněným skupinám, jako jsou mladí lidé; zároveň zdůrazňuje klíčový význam další podpory místních rozvojových projektů, které přispívají k revitalizaci nejohroženějších měst a regionů;

49. zdůrazňuje, že dobře fungující, účinný, bezpečný a zajištěný multimodální dopravní systém je nezbytným předpokladem hospodářského růstu a rozvoje, který podporuje obchod a integraci mezi Evropskou unií a jejími jižními středomořskými partnery; vyzývá Komisi, aby předložila hodnocení akčního plánu pro regionální dopravu (2007–2013) pro Středomoří v polovině období a aby výsledek zohlednila ve všech budoucích akčních plánech pro dopravu;

50. domnívá se, že udržitelný rozvoj by měl být kritériem, které se prolíná celým přezkumem evropské politiky sousedství, se zvláštním zaměřením na zlepšení ochrany životního prostředí, rozvoj bohatého potenciálu tohoto regionu v oblasti obnovitelných zdrojů energie a podporu politik a projektů podporujících lepší využívání omezených vodních zdrojů;

51. opětovně vyzývá Radu, Komisi a členské státy EU, aby povzbudily a podpořily komplexní plán nápravy devastace řeky Jordánu a aby i nadále poskytovaly finanční a technickou podporu na obnovu řeky, zejména jejího dolního toku, a to i v rámci Unie pro Středomoří;

52. zdůrazňuje významný potenciál spolupráce v oblasti energetiky a obnovitelných zdrojů energie, jako je elektřina získávaná z větru, slunce a vln; podporuje koordinovanou realizaci plánu na využívání sluneční energie ve Středomoří a průmyslových iniciativ, jejichž cílem by mělo být naplnění primárních potřeb partnerských zemí a přijetí evropsko-středomořské strategie pro energetickou účinnost; zdůrazňuje, že je důležité

podporovat trans-evropsko-středomořské propojení v energetickém, plynárenském a ropném odvětví s cílem zlepšit bezpečnost dodávek energie zavedením inteligentní sítě propojující celý evropsko-středomořský region;

53. připomíná význam zemědělství, které se přednostně zaměřuje na místní zemědělce, rozvoj venkova, zabezpečení dodávek potravin a potravinovou soběstačnost, i význam přizpůsobení se změně klimatu, přístupu k vodě a jejího racionálního využívání a přístupu k energii; doporučuje, aby spolupráce v oblasti zemědělství byla stanovena jako priorita evropské politiky sousedství na podporu evropsko-středomořského plánu pro zemědělství a jako prostředek směřující ke stabilizaci cen potravin na vnitrostátní, regionální i celosvětové úrovni;

54. opakuje svou výzvu k vytvoření evropsko-středomořské jednotky civilní ochrany vzhledem k tomu, že nárůst rozsahu a počtu přírodních katastrof naléhavě vyžaduje vyčlenění dostatečných zdrojů a že by taková iniciativa posílila solidaritu mezi evropsko-středomořskými národy;

55. připomíná hodnotu evropského nástroje sousedství a partnerství jako nástroje financování evropské politiky sousedství; zdůrazňuje však potřebu poskytovat více flexibility a zajistit, že pomoc bude účinněji zaměřena, zejména na občanskou společnost a místní společenství v souladu s přístupem vycházejícím zdola; vyzývá také k vypracování komplexní analýzy účinnosti evropského nástroje sousedství a partnerství s cílem lépe využívat dostupné finanční nástroje a prostředky v souvislosti se vztahy EU s jižními sousedy a zajistit, aby rozvojová pomoc byla v přijímajících zemích řádně využívána; transparentnost financování a začlenění protikorupčních mechanismů do nástrojů financování považuje za klíčové; zdůrazňuje hodnotu procesů sledování, řízení a provádění různých programů evropského nástroje sousedství a partnerství; zdůrazňuje, že je důležité podporovat přeshraniční projekty, posilovat programy na podporu kontaktů mezi lidmi a rozvíjet pobídky k regionální spolupráci; vyzývá Komisi a ESVČ, aby při nadcházející přípravě nového nástroje zahájily od rané fáze konzultace s Parlamentem a zúčastněnými stranami občanské společnosti;

56. žádá Radu, aby přijala legislativní návrh na změnu článku 23 nařízení o evropském nástroji sousedství a partnerství, který předložila Komise v květnu 2008 a byl přijat Parlamentem dne 8. července 2008, což by umožnilo opětovné investování prostředků získaných zpět z minulých operací, a poskytlo tak EU velmi potřebný nástroj ke zmírnění dopadu stávající finanční krize na reálné hospodářství a dopadu významného zvýšení cen potravin na sousední region, zejména na jižní sousedství;

57. zdůrazňuje, že evropský nástroj sousedství a partnerství není jediným dostupným nástrojem na financování programů a aktivit v rámci evropské politiky sousedství, a trvá tedy na tom, že je třeba uplatňovat soudržný přístup založený na využívání všech finančních nástrojů; vyzývá proto ESVČ a Komisi, aby předložily jasný přehled finančních prostředků vyčleněných pro jednotlivé přijímající země, včetně podrobného rozpisu podle jednotlivých nástrojů;

58. zdůrazňuje, že je nutné zvýšit objem prostředků vyčleněných na jižní rozměr evropské politiky sousedství v nadcházejícím finančním rámci EU na období 2014–2020, aby se zajistilo, že financování bude odpovídat politickým ambicím, a aby byla uplatněna

ustanovení o rozšířeném statusu, aniž by to mělo negativní dopad na zbývající priority evropské politiky sousedství; trvá na tom, že je třeba dodržovat dohodu, jíž bylo dosaženo po prohlášení Komise pro Výbor stálých zástupců v roce 2006, kterým byly vyčleněny dvě třetiny finančních prostředků evropského nástroje sousedství a partnerství na jižní země a jedna třetina na východní země, v souladu s jejich demografickou vahou;

59. zdůrazňuje ovšem, že případné navýšení vyčleněných finančních prostředků by se mělo opírat o přesné posouzení potřeb a mělo by být v souladu se zvýšením účinnosti prováděných programů, jež by měly být upřednostňovány podle požadavků každé přijímající země a být těmto požadavkům přizpůsobeny;

60. vítá činnost nástroje EIB pro evropsko-středomořské investice a partnerství (FEMIP) a zdůrazňuje, že je nezbytné dosáhnout většího souladu s ostatními mezinárodními finančními institucemi, které jsou také činné v tomto regionu, a znovu navrhuje zřízení evropsko-středomořské finanční instituce pro společný rozvoj, jejímž hlavním podílníkem by také byla EIB; podporuje navýšení limitu záruk pro EIB, aby mohla EIB v následujících letech pokračovat ve svých činnostech v tomto regionu ve stejné intenzitě; vyzývá EBRD, aby změnila své stanovy tak, aby se také mohla účastnit tohoto procesu finanční pomoci;

Úloha Evropského parlamentu

61. zdůrazňuje klíčový význam Evropského parlamentu při zajišťování toho, aby evropská stabilita a prosperita byly úzce propojeny s demokratickou správou věcí veřejných a hospodářským a sociálním pokrokem jižních sousedů, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, a při podpoře politických diskusí, plnohodnotných svobod, demokratických reforem a právního státu v sousedních partnerských zemích, zejména prostřednictvím meziparlamentních delegací a Parlamentního shromáždění Unie pro Středomoří;

62. opakuje své odhodlání pokračovat ve výkonu svého práva na parlamentní kontrolu provádění evropské politiky sousedství, rovněž prostřednictvím pravidelných diskusí s Komisí o uplatňování evropského nástroje sousedství a partnerství; vítá skutečnost, že Komise a ESVČ vedou rozsáhlé konzultace o přezkumu evropské politiky sousedství, a doufá, že Komise a ESVČ rovněž zaručí, že Parlament bude plně a systematicky konzultován při přípravě příslušných dokumentů, jako jsou akční plány evropské politiky sousedství; dále žádá, aby byl Parlamentu zajištěn přístup k mandátům pro vyjednávání o všech mezinárodních dohodách uzavíraných s partnerskými zeměmi, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, v souladu s čl. 218 odst. 10 SFEU, v němž se uvádí, že Parlament musí být ve všech etapách příslušného postupu okamžitě a plně informován;

*

* *

63. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise / vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Evropské službě pro vnější činnost, vládám a parlamentům členských států a zemí, na něž se vztahuje evropská politika sousedství, a generálnímu tajemníkovi Unie pro

Středomoří.